

“Groeikracht van de Vlaamse Economie”

Luc De Bruyckere*

Mijnheer de Rector,
Geachte genodigden,

Het is een hele eer om hier in deze statige salons van deze eerbiedwaardige universiteit het woord tot u te kunnen richten ter gelegenheid van de plechtige lancering van de Voka-leerstoel “Groeikracht van de Vlaamse economie.” Het voelt wat vreemd aan. Dit is niet onze natuurlijke habitat als bedrijfsleider. Er staat hier iets ongewoons te gebeuren, iets grensverleggend, iets dat een nieuw licht kan doen schijnen over onze toekomst, inzonderheid onze economische toekomst. Sta me toe kort toe te lichten waarom we dit initiatief namen. Waarom een Voka-leerstoel? En waarom over de “Groeikracht van de Vlaamse economie”?

We sluiten hier vandaag een samenwerkingsovereenkomst tussen de KULeuven, en inzonderheid het Vlaams Instituut voor Economie en Samenleving, en Voka, de Vlaamse werkgeversorganisatie. We noemen het ietwat plechtig de Voka-leerstoel, maar het gaat in wezen om een partnership tussen een academisch instituut en het Kenniscentrum van een bedrijfsorganisatie, dat er op gericht is om wederzijds onze kennis te versterken.

De keuze voor dit partnership kadert in het nieuwe strategische meerjarenprogramma van Voka, inzonderheid van het Voka-Kenniscentrum. Open innovatie met kennispartners is één van de pijlers van het programma. Als we prediken dat open innovatie de kritische succesfactor is voor de vernieuwing van onze economie, dan willen we die ook zelf als organisatie in de praktijk brengen. Vlaanderen is te klein om aanwezige kennis te versnipperen of

te verkokeren. We moeten kennis bundelen om internationaal nog het verschil te maken.

Daarbij zoeken we best naar complementaire partners. Vives en Voka zijn bij uitstek complementair. Vives is als academisch onderzoeksinstituut sterk in wetenschappelijk onderzoek, inzonderheid inzake regionale economie, en is daar ook een onderzoeksnetwerk internationaal aan het uitbouwen. Voka staat als bedrijfsorganisatie dicht bij de ondernemingen in Vlaanderen en heeft voeling met de buik van het Vlaams bedrijfsleven. Het academisch onderzoek van Vives en de praktijkgerichte kennis van Voka vullen elkaar perfect aan.

Het moge duidelijk zijn: voor ons is deze leerstoel geen éénrichtingsverkeer, maar een interactief partnership. Beide partners moeten er slimmer van worden. Dat is onze vaste ambitie. Maar uiteraard met respect voor elkaars identiteit en onafhankelijkheid. Het kan niet de bedoeling zijn naar een bepaalde uitkomst of opinie toe te werken, maar wel met diepgravende en objectieve analyse onze kennis te verruimen over de Vlaamse economie. Het is dan aan Voka te bepalen wat het verder met die kennis doet.

Het thema voor deze leerstoel is daarom ook ruim opgevat: “Groeikracht van de Vlaamse economie.” Het is geen bestelling ad hoc van een bepaalde studie van een beperkt aspect van onze Vlaamse economie. Wat anderzijds niet betekent dat we geen concrete ideeën over te behandelen topics hebben. Met het gekozen thema “Groeikracht van de Vlaamse economie” willen we meer zicht krijgen op het DNA maar vooral ook de dynamica van onze economie. Wat bepaalt de groeikracht van onze economie? Dat is wat ons bezig houdt, niet vanuit een groeiobsessie, maar vanuit de bekommernis om onze welvaart in Vlaanderen te verzekeren. Die focus op groei, dat is eigen aan onze organisatie en aan het bedrijfsleven in zijn geheel.

Laat mij wat concreter zijn. We zoeken een klarer antwoord op vragen als: welke zijn de locomotieven die de Vlaamse economie trekken? Welke types of clusters van activiteiten: chemie, biotech, gezondheidszorgen, toerisme ...? Welke regionale clusters: Brussel, Antwerpen, Kortrijk, Leuven ...? Welke zijn de ondernemingen die sterk bepalend zijn (ik ga geen voorbeelden sug-

*Toespraak naar aanleiding van de inhuldiging van de VOKA leerstoel op 12 mei 2011.

gereren)? Welke markten trekken onze economie met meest vooruit: de milieumarkt, de zorgmarkt, de mobiliteitsmarkt ...? We willen ook meer zicht op de activiteiten waarin we internationaal sterk staan en verder ontwikkelingspotentieel hebben. En ook omgekeerd: waar staan we zwak of hebben we weinig perspectief. We hopen ook dat in het kader van deze leerstoel een soort barometer kan ontwikkeld worden van de groei-kracht van de Vlaamse economie, die periodiek aangeeft hoe de samenstelling van onze economie zich wijzigt, en in welke richting, versterking of verzwakking? Het moet ons een maatstaf bieden voor de wendbaarheid van onze economie: de mate en het tempo waarin ons bedrijfsleven via de Schumpeteriaanse creatieve destructie zich vernieuwt. In een globale wereld die steeds sneller verandert, is wendbaarheid cruciaal.

Onze vragen zullen u vrij evident lijken en sommigen zullen zich verbazen waarom daar bijkomend onderzoek voor nodig is. We hebben in Vlaanderen toch reeds clusters afgebakend, met de Vlaamse raad voor Wetenschap en Innovatie en nadien ook in het kader van "Vlaanderen in Actie"? Dat klopt, en deze selectie werd sterk onderbouwd in een samenspraak met het bedrijfsleven en de onderzoekswereld. Maar wat ons ontbreekt is een globaal plaatje van onze Vlaamse economie, over alle sectoren heen, of het nu industrie of diensten zijn. We hebben weinig zicht op het relatief belang van bepaalde clusters of hun internationale positionering. We stellen ook vast dat het zeer moeilijk lijkt een breed maatschappelijk draagvlak te hebben rond speerpuntclusters, en er een zekere verwatering van de focus dreigt. Hetzelfde geldt voor de regionale focus: zo wordt in ViA de Brusselse metropool als internationale troefkaart naar voor gebracht maar bestaat er toch enige koudwatervrees voor een doorgedreven partnership met Brussel. En waar we ook mee worstelen is de vraag welke specifieke ondernemingen de belangrijkste hefbomen vormen voor onze economie: Was Opel meer ofers waard? Wat verliezen we met de verschuiving naar het buitenland van beslissingscentra in de bankwereld en de energiesector? Bieden bepaalde kleine Vlaamse nichespelers in nieuwe markten meer perspectief?

Geachte genodigden,

We leggen de lat hoog met de Voka-leerstoel, dat

beseffen we ten volle. We willen nieuwe kennis opbouwen, die verder gaat dan bestaande gegevens en statistieken rond groei, werkgelegenheid, concurrentiekracht of innovatie. Het project van deze leerstoel mikt op strategische inzichten voor de lange termijn. De leerstoel loopt voor een periode van vier jaar. (Voka investeert hierin jaarlijks €80.000). Voka doet hier een aanzienlijke investering, maar we zijn overtuigd dat de return de investering meer dan waard zal zijn.

We hebben alle vertrouwen in professor Jozef Konings, de titularis van leerstoel. Professor Konings is als gewoon hoogleraar verbonden aan de economiefaculteit van de KUL en is onderzoeksdirecteur bij Vives. Hij is een internationale autoriteit inzake regionale economische ontwikkeling, met focus op regionale concurrentiekracht. Hij heeft ook ervaring met het bestuderen van economische transitie. Zo ontwikkelde en leidde hij het Leuvense onderzoekscentrum LICOS dat zich na de val van de Berlijnse muur toelegde op de economische transitie in de voormalige Oostblok-landen. Professor Konings heeft ook ervaring met beleid op hoog niveau: hij was een tijd actief in de strategische denktank van Europees Commissievoorzitter Barosso. We weten dat professor Konings bij Vives ook goed omringd is. Vives heeft zich sinds zijn start ruim twee jaar geleden stevig weten te ontwikkelen als een referentie inzake regionaal economisch onderzoek, met focus op Vlaanderen.

Professor Konings, we wensen u alle succes toe. Het Voka-Kenniscentrum kijkt er naar uit om met u en Vives samen te werken.

Geachte genodigden, u zal geen vier jaar moeten wachten vooraleer u terug zult horen van onze Voka-leerstoel. Tussentijds zullen we regelmatig communiceren over bepaalde onderzoeksresultaten, waarover we graag met u zullen van gedachten wisselen. Onze kennis kan er enkel rijker van worden.

Ik ga het hierbij houden, om professor Konings niet alle gras van voor de voeten te maaien. Dank voor uw aanwezigheid en interesse.

Luc De Bruyckere

Voorzitter Voka

Vlaams netwerk van ondernemingen